

כן לאחר שיסלקו אותו ויעשו הסכמה בטענתו. וזהו העולה מן ההלכות ההם. ומכל מקום חייב לקבל דעתם אחר ההסכמה על כל פנים עכ"ל.

דף ג' ע"א

בגמ': ובהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל שנאמר ויעש שלמה וגו' וכל ישראל עמו קהל גדול וגו' מכדי כתיב וכל ישראל עמו קהל גדול וגו' למה לוי, שמע מינה הני הוא דמיקרי קהל אבל הנך לא איקרי קהל.

כתב האבני נזר בתשובה (או"ח ח"ב סי' שיד אות ד) מעלת ארץ ישראל על חוץ לארץ להשוכנים בה, כתב מהר"ל בענין ערכות שהיה בתחילת ביאתם לארץ, כי הארץ עושה להשוכנים עליה כאיש אחד, מאחר שהיא מיוחדת לישראל הארץ מצרפתם להיות אחד, על כן נעשו ערכים זה לזה בשעה שעברו הירדן ובאו לארץ ישראל, עיין בדבריו. וזה נרמז ג"כ בש"ס הוריות, בהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל, הנך מיקרי קהל, אבל אינך לא איקרי קהל, עיי"ש.

★★

בגמ': מיעוט בחלב ומיעוט בע"ז מהו וכו'

בשו"ת משיב דברים (או"ח סי' קפ"ט ס"ק א') בתשובה אל הגאון בעל דקדוקי סופרים זצ"ל מביא שהוא העתיק לו נוסחא מכת"י (מינכן):

[או דילמא אידי ואידי כרת הוא] בהכת"י: או דילמא כיון דאי בעי משוי קרבנם מצטרפו ובוה יובנו דברי רש"י עכ"ד.

וכתב ע"ז בשו"ת משיב דברים שם: נ"ל ודאי הנראה מדברי רש"י דה"ל גירסת הכת"י מ"מ צריך דברי רש"י הנ"ל פי' גדול, ובמכתבו לגיסי' הרב נ"י ראיתי שכ' מעלתו על דברי רש"י שבקי בדוכתי' ומוקמי אנפשי, ולדעתי אף גם זאת קשה למה הזכיר רש"י שם ד"ה או דילמא מדם הא רק מחלב וע"ז דנינן, ע"כ הנלענ"ד דודאי האי ד"ה או דילמא וכו' עד דמצוי לפרש האי או דילמא דחלב ודם כיון דקרבנם שוה מצטרפין ואח"כ מתחיל ד"ה אחר ברש"י וזה קאי לפרש האי דאמרו בגמ' דמצוי משויי' גבי חלב וע"ז ודו"ק.

אכן הרמב"ם בפיה"מ כאן פירש פירוש אחר במבעט בהוראה, היינו שאין דרכו שיעשה על הוראתם אלא הטוב בעיניו ונשאר הדבר אצלו כאילו לא הורו אז חייב. וכן כתב ג"כ ביד החזקה בפיה"מ מהל' שנגות ה"ה, וז"ל: אם תלה בעצמו ואכל חלב הקיבה שהורו להתירו לא מפני הוראתן אלא מפני שהוא מותר לדעתו, הרי זה חייב חטאת קבועה בפני עצמו עכ"ל. - ועיי"ש בכס"מ שכתב רבינו פירש מבעט בהוראה, דהיינו שאומר שלא ה"י הוא צריך להוראתן בזה, שכבר ה"י הוא יודע שמתור עכ"ל.

וקצת פלא שלא ציין הכס"מ לדברי הרמב"ם בפיה"מ כאן שפירש להדיא כן וכנ"ל.

וכתב בספר הורה גבר כאן: ודע דנ"מ טובא איכא לדינא בין פרש"י לפירוש הרמב"ם, דאילו לרמב"ם אפילו אם אין דרכו לסמוך על הוראתם וג"כ לא נתברר אצלו ביטולו אלא סומך על דעתו נקרא מבעט, א"כ כש"כ דנקרא מבעט באופן שפרש"י שעושה נגד הוראתם, - אבל לפרש"י דוקא במבעט, אבל בכה"ג דפירש הרמב"ם לא נקרא מבעט לרש"י ועיין בזה ודו"ק. עכ"ד.

★★

בגמ': וראוי להוראה כגון שמעון בן עזאי יכול יהא פטור ת"ל בעשותה אחת יחיד העושה על פי עצמו חייב בהוראת ב"ד פטור אלא היכי משכחת לה כגון דידע דאסור וקא טעי במצוה לשמוע דברי חכמי' לדידי נמי דטעו במצוה לשמוע דברי חכמי'.

הרמב"ן (בהשגות לספר המצוות שורש א') כתב וז"ל: וזה הוא מה שאמרו אפילו אומרין לך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל וכו' ויש בזה תנאי, יתבונן בו המסתכל בראשון של הוריות בעין יפה, והוא שאם היה בזמן הסנהדרין חכם וראוי להוראה והורו בית דין הגדול בדבר אחד להיתר והוא סבור שטעו בהוראתן אין עליו מצוה לשמוע דברי החכמים ואינו רשאי להתיר לעצמו הדבר האסור לו אבל ינהג חומר לעצמו, וכל שכן אם היה מכלל הסנהדרין יושב עמהן בבית דין הגדול ויש עליו לבא לפנייהם ולומר טענותיו להם והם שישאו ויתנו עמו, ואם הסכימו רובם בבטול הדעת ההוא שאמר ושכשו עליו סברותיו יחזור וינהוג כדעתם אחרי